

Styrelsemöte 2023-04-24

Handläggare
Viktor Allguren
Telefon: 031-368 76 72
E-post: viktor.allguren@portgot.se

Ärende: Havsbaserad vindkraft

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Hamn AB:

Styrelsen beslutar att

1. Göteborgs Hamn AB deltar i West Wind Offshore AB:s nyemission upp till 5% ägarandel baserat på externt genomförd värdering, samt att vidare finansiera projektbolaget baserat på ägarandel, innebärande en total investering om maximalt 15 miljoner.
2. VD ges mandat att underteckna erforderliga handlingar för att förvärva aktierna i West Wind Offshore AB:s.
3. Utse VD/vVD eller tillförordnad VD som ombud för GHABs aktier i West Wind Offshore AB vid i förekommande fall bolagsstämmor under 2023.

Sammanfattning

Göteborgs Hamn AB deltar i West Wind Offshore AB (Västvind) riktade nyemission och blir minoritetsägare av projektutvecklingsbolaget som avser utveckla en havsbaserad vindkraftspark i vattenområdet som ligger både inom Kungälv kommun, Öckerös kommun och i svensk ekonomisk zon. Som delägare har GHAB möjlighet, men ingen skyldighet att bibehålla sin ägarandel genom att pro rata finansiera Västvinds vidare utvecklingskostnader.

Delägarskapet är en tydlig signal om projekts betydelse för hamnens utveckling och ambition att uppnå klimatmålen inom transportsektorn. Som minoritetsägare bidrar GHAB inte till avgörande beslut beträffande Västvinds utveckling. Om Västvind erhåller godkända tillstånd eller inte avgör GHABs fortsatta agerande beträffande sitt delägarskap.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs Hamns investering i Västvind är primärt inte för att uppnå värdetillväxt även om det är en möjlig utkomst. Om Västvind erhåller nödvändiga villkor så bedöms värdetillväxten som betydande men om villkor och tillstånd inte erhålls så är investeringen sannolikt i det närmaste värdelös.

Nyemissionsbeloppet förutsätter att en extern värdering genomförs. Efter genomförd värdering förvärvar GHAB nyemitterade aktier i Västvind upp till 5%. Totalt bemyndigande från styrelsen uppgår till maximalt 15 miljoner kronor och ska utöver deltagande i nyemissionen användas för att pro rata finansiera Västvinds utvecklingskostnader.

Västvind bedöms ha ett kapitalbehov om 50-70 miljoner fram till godkänt tillstånd. GHAB finansierar därmed upp till 5% av dessa utvecklingskostnader. Erhålls godkända tillstånd så bedöms ytterligare 50-150 miljoner krävas för detaljprojektering. Därefter bedöms den slutliga investeringskostnaden till 25-40 miljarder.

Göteborgs Hamn AB är inte tvingade till att bidra med någon vidare finansiering utöver nyemissionsbeloppet. Konsekvensen av att inte fortsätta finansiera Västvind är motsvarande utspädning. Om det för GHAB totala investeringbehovet uppgår till över 15 miljoner så krävs nya beslut av styrelsen.

Göteborgs Hamn AB har avsatta medel i investeringsplan för klimatinvesteringar där rubricerad investering är tänkt att ingå.

En rimlig ambition för Göteborgs Hamn AB är att fortsatt finansiera Västvind fram tills godkänt (eller icke godkänt) tillstånd. Därefter kan nya beslut fattas kring avyttring eller fortsatt finansiering. Finansiering sker pro rata och uppgår således till 5% av Västvinds kommande behov men är följaktligen inte tvingande, med utspädning som konsekvens.

Bilaga 1 Aktieägaravtal inkluderar drag-along och tag-along klausuler innebärande både rättighet och skyldighet för GHAB att sälja sin minoritetspost när Eolus säljer sitt innehav i Västvind. En sådan händelse är således inte ett kommande styrelsebeslut för GHAB. Bolaget har när som helst rätt att sälja sitt innehav i Västvind vilket däremot är ett beslut för styrelsen i GHAB att fatta.

Bedömning ur ekologisk dimension

Göteborgs Hamn, Göteborg och Västra Götaland är beroende av elimport från andra regioner. Ambitionen från framför allt industrin men kanske ännu mer, aktörerna i hamnen är att genom elektrifiering reducera klimatutsläppen. För att detta ska vara realiserbart behövs avsevärda mängder ny elproduktion i området. Västvind beräknas kunna producera 4-4,5 TWh och 1000 MW 2029 och är därmed en möjliggörare för hamnens och industrin på Hisingens potential till elektrifiering och reduktion av klimatutsläpp. Västvind är även det elproduktionsprojekt i Göteborgs närhet som beräknas kunna leverera el i avsevärda mängder inom kortast tid.

Bedömning ur social dimension

Alla former av ny elproduktion innebär ingrepp i miljön och för människor. För havsbaserad vind är det ett visuellt ingrepp och påverkan för det yrkesfiske som sker inom området. Dessa aspekter hanteras inom ramen för den Miljökonsekvensbeskrivning som Länsstyrelsen och Regeringen kommer att behandla.

Samverkan

I händelse att styrelsen fattar beslut i rubricerat ärende så kommer informationsmöte skyndsamt hållas för berörda anställda. En kommunikationsplan har även upprättats.

Bilagor

1. Aktieägaravtal Västvind
2. Bolagsordning Västvind
3. Beskrivning av nyemission
4. Projektbeskrivning Västvind

Ärendet

Göteborgs Hamn AB deltar i riktad nyemission upp till 5% av aktierna i Västvind som planerar en havsbaserad vindkraftspark på västkusten uppgående till ca 1000 MW och 4-4,5 TWh med potentiell tidplan för färdigställande 2029. Vidare föreslås styrelsen ge Göteborgs Hamn AB mandatet att tillsammans med nyemissionen totalt finansiera Västvind med upp till maximalt 15 miljoner.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Ökad elektrifiering av Göteborgs Hamn är avgörande för att klimatmålen ska nås. Scenarion för hamnens kommande elbehov visar på en flerfaldig ökning av effektbehovet. Tillsammans med övrig elektrifiering av framför allt industrin, hamnen och transportindustrin så står Göteborg inför en svårhanterad effektutmaning. Västvind är den åtgärd som tidigast kan tillskapa den el och effekt som framöver kommer att vara så avgörande.

Från den havsbaserade vindkraftsparken ska elen ledas till land via en exportkabel. Huvudscenariot för Västvind är att exportkabeln möter land i Göteborgs Hamn. Om upp till 1000 MW tillgängliggörs i Göteborgs Hamn via denna kabel så öppnas upp potentiellt helt nya affärsmöjligheter kopplat till exempelvis etableringar för fossilfria bränslen. Hisingen kan beskrivas som Sveriges industriella centrum och utöver hamnens elbehov så skulle exportkabeln förse el till ett område som står inför ett betydande ökat behov. Västvind har som alternativt scenario att exportkabeln går i land på Tjörn.

Västvind står inför en kommande tillståndsprocess där ett delägarskap av Göteborgs Hamn AB skickar en tydlig signal om projekts betydelse för hamnens framtid. Således bedöms projektets realiserbarhet att öka med GHAB som delägare. Ett delägarskap är ett aktivt stöttande av etableringen av förnybar energiproduktion och grön industri för att säkra hållbara alternativ till fossila bränslen.

Göteborgs Hamn kommer inte ansvara för Västvind framdrift, varken beträffande utredningar, tillstånd eller projektering. Information om Västvind och beskrivningar av dess betydelse kommer dock vara en del av Göteborgs Hamn AB:s externa kommunikation.

Aktieägaravtalet (Bilaga 1) stipulerar att GHAB har både en rätt och en skyldighet att sälja sina aktier när Eolus säljer sin andel av Västvind. GHAB har när som helst möjlighet och rätt att sälja sin minoritetspost. I aktieägaravtalet finns en begränsning som innebär att försäljning endast kan ske till köpare baserad inom OECD.

Köp av aktier i bolag

Enligt Göteborgs Hamns ägardirektiv ska köp av aktier i aktier eller andelar i delägda bolag underställas kommunfullmäktige om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt.

Köpet innebär en mindre andel i ett delägt bolag och den ekonomiska risken för Göteborgs Hamn är begränsad. Bolaget gör bedömningen att detta köp är ett sådant som kan falla in under undantaget från kommunfullmäktiges godkännande.

Risker

Området för vindkraftsparken ligger inom både Kungälv kommun, Öckerö kommun och i svensk ekonomisk zon. Detta innebär att både Öckerö och Kungälv har rätt att utnyttja det ”kommunala vetot”. Utan att behöva uppge motiv kan därmed Öckerö och Kungälv stoppa tillståndsprocessen. Vidare kan Försvarsmakten stoppa tillstånd för havsbaserad vindkraft utan att behöva uppge anledning.

Det är högst olämpligt om Göteborg Hamn säljer vidare sin minoritetspost till en icke lämplig ägare utifrån säkerhetsperspektiv. Denna risk bedöms som låg då ägandet av havsbaserad vindkraft har beretts inom EU och en proposition från regeringen lagts fram för att undvika ett sådant scenario. Vidare har aktieägaravtalet inkluderat att försäljning inte kan ske till en motpart med säte utanför OECD. Det negativa anseendet för Eolus att sälja Västvind till ägare som inte bedöms som lämpliga minskar också denna risk.

Om opinionen för Västvind utvecklas till kraftigt negativ så kan detta vid otaktiskt hanterande av Göteborgs Hamn AB innebära negativ publicitet och följd effekter för bolaget.

Området för vindkraftsparken ligger placerad parallellt med farleden som leder till Göteborgs Hamn. Det finns inga bestämmelser kring riskavstånd mot fartyg. Så även vid stora riskavstånd mot farleden så kan inte fullständig säkerhet garanteras för stora fartygs möjlighet att genomföra undanmanövrer i farleden. Dessa risker kommenteras i sedvanlig ordning av Hamnmyndigheten som representeras av Hamnkaptenen. Västvind kommer inte att särbehandlas i förhållande till andra vindkraftsparker till havs.

Delar av utbredningsområdet för Västvind delas med utvecklingsområde för vindkraftspark Poseidon Syd, det överlappande området uppgår till 17%. Enligt svenska bestämmelser finns ingen möjlighet till exklusivitet vid utredning av havsbaserad vind. Regeringen har beställt en Exklusivitetsutredning för att hantera just överlappande utbredningsområden. Om tillståndsprocesserna för överlappande områden sker inom samma tidsrymd så är det mest sannolika att regeringen beslutar om jämkning, innebärande att de två vindkraftsparkerna är tvingade att komma överens. Vindkraftspark Poseidon har i sitt tillståndsärende reducerat sitt område för utökad säkerhetsavstånd mot sjöfarten. Om Västvind fattar samma beslut så kommer vindkraftsparken rimligtvis minska och producera en mindre mängd el än vad som nu uppgetts.

Bolagets bedömning

Göteborgs Hamn har ett växande behov av eleffekt för att utvecklas i önskvärd riktning. För att kunna uppnå klimatmålen kommer nuvarande bränslen inom transportindustrin över tid att bytas ut mot elbaserade bränslen. Även Göteborg som område står inför en risk om effektbrist allt eftersom kommunicerade projekt realiserar som kräver ökad mängd el och effekt. Det snabbaste sättet att tillföra tillräcklig mängd effekt är med hjälp av havsbaserad vindkraft. Om inte landbaserad elinfrastruktur realiserar utan

fördröjningar så är havsbaserad vind kanske även det enda sättet att tillföra tillräcklig mängd el till hamnen och staden.

Västvind är den planerade vindkraftspark som har den tidigaste tidplanen och som bygger på beprövad teknik, till skillnad från övriga vindkraftsparker som planeras längsmed västkusten.

Göteborgs Hamn AB har blivit tillfrågade om deltagare som minoritetsägare av Eolus Vind som är ägare av Västvind. Gemensamt bedömer Eolus och Göteborgs Hamn AB att sannolikheten att projektet realiserar ökar med Göteborgs Hamn AB som delägare.

Västvind planerar 1000 MW och 5% delägarskap motsvarar 50 MW vilket är den nedre delen av den beräknade effektökning som hamnen behöver framöver (50-100 MW).

Trots att det finns en riskbild förknippad med havsbaserad vindkraft och kanske ännu mer för just denna vindkraftspark så är det viktigt att Göteborgs Hamn AB agerar i försök som kan resultera till att tillskapa den el och effekt som kommer att behövas. Hamnens kommande el och effektbehov är omfattande och en av flera förutsättningar för att kunna öka effektuttaget till hamnen är att skapa ny elproduktion inom området.

Göteborgs Hamn AB

Elvir Dzanic, VD

Viktor Allguren, Handläggare